

Ht 03. Har du tid?

Denna instruktion var elevens utgångspunkt:

B2 Stress och press

Nyhetsmedierna rapporterar ofta om hur stressade vi är i Sverige. Det är inte bara i arbetslivet som människor blir sjuka av stressen, utan i tidningarna kan man även läsa om utbrända skolelever. Beror problemen på att eleverna har brist på tid, eller är deras situation pressande på andra sätt?

Tidskriften *Aktiva skolföräldrar* ska uppmärksamma stressproblemen i sitt kommande nummer. Syftet är att göra föräldrarna medvetna om stress bland elever. I numret kommer det att ingå texter som är skrivna av elever, och du är en av dem som har fått i uppdrag att skriva.

*Skriv din artikel. **Beskriv** dina erfarenheter av tidspress och stress i skolan. **Diskutera** vad som kan göras för att minska de skadliga effekterna. Vad kan till exempel skola, politiker, föräldrar och elever själva göra? Utgå gärna från innehållet i texthäftet.*

*Rubrik: **Stress och press***

Bedömningsskala: IG–VG

Så här såg elevens text ut:

Stress och Press

Det skrivs mycket i Svensk media om hur stress bland barn och ungdomar blivit allt mer påtaglig. Skolans ”alltför hårda krav” får leka syndabock för det mesta. Hur enkelt är det då inte för en förälder att tro att situationen är så hemsk som den målas upp, när deras barn kommer hem och klagar över att de är ”så stressade” i skolan att de inte orkar göra något arbete på hela kvällen? Visst kan det hända att man, som elev, har väldigt mycket att göra vid vissa tillfällen, men jag tror däremot att den riktiga utbredda och skadliga stressen enbart existerar i ett fåtal svenska skolor.

En del av dagens ”stressproblem” i skolan är, tror jag, att ordet stress har fått en annan innebörd den senaste tiden. För 50- och 60-talisterna är det något som kan inträffa när man fått slita så mycket att man mår psykiskt och fysiskt dåligt, och blir utbränd. För många av dagens ungdomar är det något helt annat. Stress har helt enkelt till viss grad blivit inne. Många går runt och säger, varje gång de har fått en ny läxa, att de är så ”himla stressade, och mår dåligt”. Jag har själv sett det. Men saken är den, att dessa personer oftast inte är alls så stressade som de påstår. Till viss del kanske det beror på att den moderna människan som kablats ut i tv och Internet är en ung man eller kvinna som jämt håller ett högt tempo, och som är mycket framgångsrik, och då ligger det i mänsklig natur att försöka efterlikna dessa personer. Ibland hör man även någon klaga över att de aldrig kommer hinna gå på stan och shoppa, samt plugga inför ett prov nästa dag. Då väljer de hellre att gå på stan med kommentaren att ”man faktiskt måste få ha ett liv”. Sedan kommer de till skolan nästa dag och säger att de ”inte hade tid att plugga, för de blev så stressade”. Ett av många exempel på dålig prioritering och självdisciplin. För inte är det väl konstigt att man börjar må dåligt när man hela tiden låter sig komma efter i arbetet, medan det fylls på med nya uppgifter hela tiden?

Jag tror det som många ungdomar måste lära sig idag är att kunna prioritera. Det går helt enkelt inte att ta sig igenom livet genom att skylla ifrån sig på den hektiska situationen i samhället. Någon gång under uppväxten måste man lära sig att man kommer ingenvart om man inte tar initiativet, och sätter sig ner och gör det som måste göras, hur tråkigt det än är. Det är en viktig aspekt som jag tror är livsviktig att lära sig så tidigt som möjligt. Men då krävs både aktivt stöd från lärare och föräldrar. För just föräldrar tror jag att det är viktigt att man engagerar sig i elevens arbete. Jag har fått mycket stöd, och jag tror att får man den uppmuntran man behöver orkar man kämpa desto mer. Samtidigt gäller det att elever inser att ibland går det inte

att hinna med både bio och skola, och då är det viktigt att man vet att skolan är något man går i för ens egen skull, vilket gör det lättare att prioritera bort sådant som anses vara roligare.

Att det inte finns tid till att göra allting man vill tror jag inte heller riktigt på. Dygnet i vårt samhälle idag är längre än det har varit någon gång förut. När som helst kan vi med hjälp av multimedia och Internet söka och få tag på i stort sett all information i världen, och vi har möjligheten att fördriva tiden i stort sett hur vi behagar. Vår ökande levnadsstandard innebär också att vi kan göra saker som var omöjliga för bara ett tjugotal år sedan, på grund av för höga ekonomiska utgifter. Vissa påstår att det här ökande nöjesutbudet är en bidragande orsak till stress bland unga människor, men som den första generationen som växt upp i det här 24-timmarssamhället borde vi väl vara de som är mest förberedda för att hantera den snabba värld vi lever i. För mig personligen känns det så i alla fall.

Samtidigt är det självklart att det finns de som verkligen har det tufft i skolan, och då är det otroligt viktigt att skolans personal finns där och stöttar och hjälper till. Stödundervisning för elever som har det svårt är något som jag tror det finns för lite av för tillfället, och även politikerna borde ge den frågan mer tyngd. Egentligen ska det inte få gå så långt att skolan låter elever gå ur nian utan fullständiga betyg, som möjligtvis grundar sig i den stress som vissa faktiskt kan känna. Däremot är idén att skolans lektionstider ska bli mer flexibla inte är att sträva efter. Det skulle i stället ha motsatt effekt. Redan nu präglas allt för många högstadielklasser av kronisk slapphet, något som faktiskt var det första jag lade märke till när jag återvände till Sverige efter några år utomlands. Stress har för många elever blivit ett sätt att verka på lärarens sentimentala sidor, därför att för dem har ordet fortfarande den s.k. gamla innebörden, och ingen vill väl att en fjortonåring ska bli utbränd? Tänk då vad en mer frivillig skolgång skulle göra!

Nej, jag tror helt enkelt inte att den riktiga stressen är så vanlig bland svenska ungdomar. Däremot tror jag att om man inte fattar rätt beslut och åtgärdar situationen som den ser ut i dag, kan vi snart komma att få ett problem. Det absolut viktigaste är nog att man redan från en tidig ålder lär barnen självdisciplin och det faktum att man ibland måste prioritera, för då underlättar man för dem när de kommer upp till högstadiet. Sedan är det viktigt att föräldrar och lärare lär sig att se när en elev har det kämpigt och inte hinner med. Oftast är det faktiskt de som inte säger någonting som har det svårast, medan de som stönar att de "aldrig kommer hinna" faktiskt gör det, om de bara lärde sig lite självdisciplin och arbetsvilja.

Så här har bedömnarna resonerat:

Analysen av den här elevtexten utgår från instruktionen. De verb som används i instruktionen skrivs också här i analysen med fet stil. Uppgiften går ut på att eleven ska skriva en artikel i tidskriften *Aktiva skolföräldrar*. I den fiktiva situationen har eleven fått i uppdrag att beskriva stressen i skolan och diskutera vad som kan göras för att minska stressens skadliga effekter. Eftersom uppgiften inte omfattar någon djupare analys eller användning av texthäftet har betygsskalan begränsats och en lösning av uppgiften kan därför maximalt få betyget Väl godkänd.

I sin helhetsbedömning konstaterar bedömnarna att det här är en lyckad lösning. Artikeln är informativ och innehåller relevanta synpunkter på stress i skolan, och den är i sitt nuvarande skick färdig att publiceras som läsarartikel i en tidskrift.

Redan i inledningen tar hon upp den röda tråd som instruktionen efterfrågar genom att hänvisa till att "Det skrivs mycket i Svenska media om hur stress bland barn och ungdomar blivit allt mer påtaglig". När hon sedan **beskriver** skolstressen ger hon en initierad, övertygande och något överraskande skildring av hur elevers situation kan se ut. Hennes tes är att eleverna själva överdriver när de beskriver sin stressiga vardag och att betydelsen i ordet stress har förändrats. När en ungdom säger sig vara stressad syftar hon på en mildare typ av

tidspress än vad äldre generationer gör. Dessutom har stress, enligt eleven, "till viss grad blivit inne". Genom att säga att de är stressade vill ungdomar efterlikna karriärmänniskor som de ser på tv. Eleven medger dock att en del elever faktiskt är stressade. Orsakerna bakom denna stress är elevernas oförmåga att prioritera och inse "att ibland går det inte att hinna med både bio och skola", samt att det finns elever som inte får stödundervisning trots att de behöver det.

Hon **diskuterar** vad som kan göras för att minska de skadliga effekterna av stressen genom att redovisa sina förslag till åtgärder på ett engagerande sätt. Eleverna måste lära sig "lite självdisciplin och arbetsvilja", och detta måste ske med stöd från både lärare och föräldrar. Politikernas roll blir att ge mer pengar till stödundervisning. Eleven stödjer inte sitt resonemang med hjälp av hänvisningar till undersökningar eller faktatexter om stress, men det är heller inte något krav. Något som är störande i elevens text är dock att hon gärna använder sig av citattecken trots att hon inte citerar någon källa. I sådana fall vet inte läsaren om det rör sig om citat eller om eleven vill framhäva sina egna uttryck på det viset.

Med sitt korrekta och avancerade språk visar eleven att hon kan uttrycka sig skriftspråkligt på ett sätt som passar mycket bra i en artikel som riktar sig till skolelevers föräldrar. Eleven vänder sig ofta till läsaren med frågor. Dessutom blir elevens egen närvaro i texten tydlig i formuleringar som "Jag tror det som många ungdomar måste lära sig idag är att kunna prioritera" och "För mig personligen känns det så i alla fall". Styckemarkeringen är inte helt korrekt, men den är ändå genomförd på ett sätt som underlättar läsningen.

Bedömare anser att den här eleven har lyckats mycket väl med sin artikel, och den får med god marginal betyget *Väl godkänd*.